

fem castells?

fem castells!

NÚM 1 ■ OCTUBRE 95

Un dia molt important

El dia 16 de març d'enguany ha estat un dia molt important per mi. En llegir un diari local, trobo una notícia que més o menys ve a dir el següent: es celebra al vespre una conferència sobre el fet casteller al local de ORVEPARD, al barri de Pardinyes, degut a l'existència d'un grup de gent amb ganes de fer una colla castellera a Lleida.

L'acte és a càrrec d'en Joan Grau, tècnic casteller que col·labora amb la Generalitat.

Immediatament em poso a intentar localitzar on és aquest local i l'hora anunciada.

Sóc el primer en arribar-hi.

En finalitzar les seves explicacions envers el tema, en Joan Grau demana als membres presents a la sala, aproximadament uns trenta o trenta-cinc, quelcom que conegui el fet casteller.

Silenci absolut... Torna a preguntar-ho i em dono a conèixer; tot seguit apareix en Fito. No cal dir que ens posem la roba de fer feina i a treballar.

El primer assaig el férem el dimarts següent, dia 21, i d'aquí surten en Vicenç, en Pau, en Jordi... i, apa, a formar una Junta Directiva provisional.

Reunions, converses, més reunions, feina, molta feina, il·lusió i ganes d'anar endavant tots ple-gats.

Una fita, sortir al carrer per les festes de la tardor.

El que segueix tothom ho ha viscut.

Em sento orgullós de formar part d'aquest grup de gent; ens hem fet amics, hem fet una colla...

Visca els castellers de Lleida

*Andreu Pérez Lafuente
Cap de Colla*

LLIBRERIA
PAPERERIA

CASELLES, S.A.

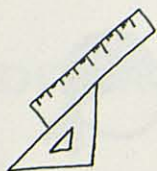

C/. MAJOR, 46 - TELS. 24 23 46 - 23 94 80 - FAX 23 92 01 - LLEIDA

Comercial
Orley

Major, 64 - Tel. 24 23 15 - 25007 Lleida

Apunts castellers

Aquestes definicions que trobareu han d'ésser per millorar els coneixements de les diverses funcions dels components d'una colla:

Acotxador: És el nen o nena que, col·locat damunt dels dosos, tanca el castell de forma que pugui passar per sobre seu l'anxaneta.

Agulla: És la persona que el col·loca per davant del baix, agafant, amb les mans creuades, les cames del segon per reforçar-lo.

Aleta: Salutació que fa l'anxaneta quan carrega un castell, alçant la mà.

Anxaneta: És el nen o nena

que fa l'acte de carregar el castell en passar damunt l'acotxador.

Baix: Persona que suporta sobre la seva esquena el pes del seu pilar.

Contrafort: Home que situat darrera el baix, el reforça per evitar que es deformi el castell.

Crosses: Persones que es situen amb la seva esquena sota l'esquena del baix, per ajudar-lo.

Dosos: Són els nanos que tanquen l'estructura d'un castell, de manera que passin per damunt l'acotxador i l'anxaneta.

Laterals: Persones que, amb les seves mans, agafen cama al segon per evitar-li moviments.

Pinya: Tota la gent que forma el primer pis d'un castell amb la funció d'evitar que s'obri el mateix i que serveix de coixí en cas de caiguda.

Primeres: Home que situat darrera el contrafort agafa amb les seves mans el cul del segon, evitant que s'assenti.

Segons: Persones que puguen al segon pis d'un castell.

Terços: Persones que puguen al tercer pis d'un castell, treballant-lo sobretot amb el seu equilibri.

Vents: Homes que, situats a la pinya al mig de dues rengles, tenen la funció de parar les oscil·lacions dels segons.

natura
selección

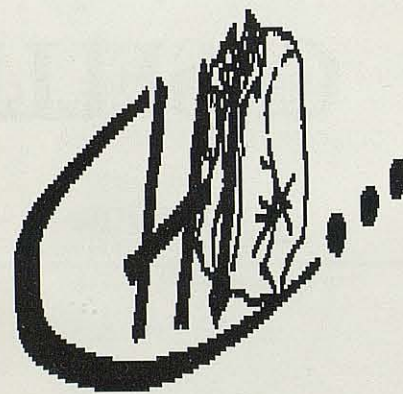
C/ Cavallers, 6
25002 LLEIDA
Teléfono 222963

M
A
J
O
R
11-13
•
B
L
O
N
D
E
L
20
LLEIDA

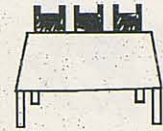
INNOVACIÓ

Tels. 24 23 34 - 24 3662
25007 LLEIDA

MODA HOME-DONA

Sant Pere Claver, 11
Pardinyes
25005 LLEIDA
Tel. 24 87 80

Ja som més de 160 castellers

Quan el passat 16 de març, per primer cop, ens vàrem trobar amb la idea de fer castells a la nostra ciutat, n'estic convençut que cap dels 41 que érem presents, esperàvem arribar on som avui.

Després de sis mesos som més de 160 castellers, i ens preparam amb il·lusió i responsabilitat per la nostra presentació oficial a la ciutat de Lleida. Amb una diada memorable, per nosaltres històrica, a Agramunt, i actuacions a Cap Pont, Artesa de Lleida i Alguaire, Castellers de Lleida, hem començat a caminar.

I hem començat a caminar gràcies al suport que des, del primer dia, ens han donat la Delegació de Cultura de Generalitat, l'Orvepard i la Paeria. Però encara ens queda un llarg i desitgem que no gaire difícil, camí fins aconseguir allò que tots els castellers desitgem: que els Castellers de Lleida arribin a ser una de les colles punteres.

Per aconseguir-ho necessitem que les lleidatanes i lleidatans que estiemen la cultura popular del nostre país, no només vinguin a la plaça

Imatges Pardiniyes

a veure enlairar-se els castells, sinó que hi participin directament fent-los, que és la forma més bonica i intensa de viure'ls.

Des d'aquestes pàgines de la primera revista dels Castellers de Lleida, convidem tots els veïns de Lleida a que, el proper dia 1 d'octu-

bre omplin la plaça de la Paeria i gaudeixin d'una gran festa castellerà.

I a totes les castelleres i castellers encoratjar-vos a seguir treballant amb alegria, perquè representem les terres de Lleida amb honor i orgull.

Castellers de Lleida... amunt!!

Marblanc

Jeroni Pujades, 12 • 25005 Lleida - Tel. (973) 22 44 66 • Fax 22 44 11

Membres de la canalla dels Castellers de Lleida

**Xavi
Gutiérrez**
(6 anys)

**Pol
Solé**
(8 anys)

**Elisa
Viñas**
(7 anys)

**Yaiza
Ortega**
(7 anys)

**Samuel
de la
Fuente**
(14 anys)

**Marta
Ferré**
(9 anys)

**Xavier
Morell**
(11 anys)

**Jesús
Nogués** (14
anys)

**Joan
Morell**
(12 anys)

**Núria de
la Fuente**
(12 anys)

**David
Escolà**
(14 anys)

**Ariadna
Oliva**
(14 anys)

Consells bàsics per seguir castells

Sempre és preferible arribar a la plaça amb una mica de temps per agafar posicions. En les grans diades, com Sant Fèlix, Santa Úrsula i esperem que durant les festes de Sant Miquel, les places s'omplen de gom a gom i es fa realment difícil d'entrar-hi si s'hi arriba amb el temps just. Una gorra o un barret i una ampolla d'aigua són uns bons aliats en les actuacions estivals.

Els castells són una de les activitats que permeten la participació oberta i directa de qualsevol membre del públic. Si teniu ganes de participar en les pinyes de les colles, situeu-vos com més a prop millor dels peus dels castells. Seguiu les indicacions dels castellers a l'hora de col·locar-vos a la pinya.

Guardeu el rellotge, les ulleres o qualsevol altre objecte que pugui resultar perillós en una caiguda del castell.

Preneu posicions tot estrenyent el pit, amb els braços enlaire, contra l'esquena de la persona que tingueu al davant, ajupiu el cap, feu força amb el pit quan us ho demanin des del davant i agafeu amb els braços el colze o el canell, segons us ho indiquin, del company del davant.

Tingueu present que amb els braços o mans heu de fer força cap amunt, però mai us heu de repenjar sobre la persona del davant.

Si, en canvi, us estimeu més mirar-vos-ho com a espectador, procureu assistir a les diades amb gent entesa en el tema. En cas contrari, intenteu parar l'orella a les converses que hi ha entre els aficionats entesos a la plaça i no us estigueu de preguntar el que no entengueu.

Mentre es prepara el castell, gardeu silenci en tot moment: és vital per a la concentració dels castellers. El mateix es pot dir de l'estona que dura el bastiment del castell. En els moments culminants, procureu mantenir la calma, i no aplaudiu fins que l'anxaneta faci l'aleta, moment en què el castell està carregat (moltes persones comencen a picar de mans erròniament ja quan es col·loca l'aixecador, amb la qual cosa arriben a despistar els castellers).

Imatges Pardinyes

Carregueu-vos de paciència, ja que en els castells de màxima dificultat la preparació dels peus pot durar estones llargues, com també el fet de muntar i desmuntar els castells, quan la colla no es decideix a enlairar-lo perquè creu que no ofereix garanties d'èxit o el fracàs dels castells, i els castellers s'han de prendre tot el temps necessari per configurar-lo. Sobretot no xiuleu mai en aquests entretemps entre castell i castell.

I, sobretot, disposeu-vos sempre a gaudir d'una actuació castelleria tenint en compte l'enorme esforç que fan els castellers en una activitat absolutament amateur.

La primera actuació: Agramunt

Foto de portada: Lidia Cases.

Poc es pensaven, aquell reduït grup de persones que cap allà al mes de març es va començar a moure per formar el que més endavant seria la primera colla castellera de la nostra província, que el dia 3 de setembre, dia del nostre debut, fos del tot encertat.

La diada començà quan, a les cinc de la tarda, ens vam trobar tots vestits de blanc, encara sense camisa oficial, al local habitual d'assaig.

Des d'allí, uns en cotxe, altres en autocar, vam emprendre camí cap a Agramunt. Un cop arribats, tots un xic nerviosos però ben alegres, ens ho vam passar d'allò més bé quan començà la desfilara pels carrers del poble de les dues colles castelleres presents, la nostra i la de Barcelona, acompanyats també per grups de grallers, de gegants i ball de bastons.

A la plaça de l'ajuntament va començar l'actuació de tots dos grups castellers. Alternativament vam anar enlairant els nostres castells i, la gent del públic aplaudint viument, ens motivava encara més per fer castells amb més força.

No podíem demanar més, ja que vam aconseguir carregar i descarregar un tres de sis, un quatre de sis i un pilar d quatre. Va faltar un pèl per descarregar el quatre de sis amb agulla, però ni això va aconseguir desanimar-

nos.

A plaça, l'ambient s'anà escalfant i es van aconseguir unes pinyes a prova de qualsevol castell.

Després de l'exhibició de les dues colles, totes dues ens vam fondre en una per aixecar una torre de germanor.

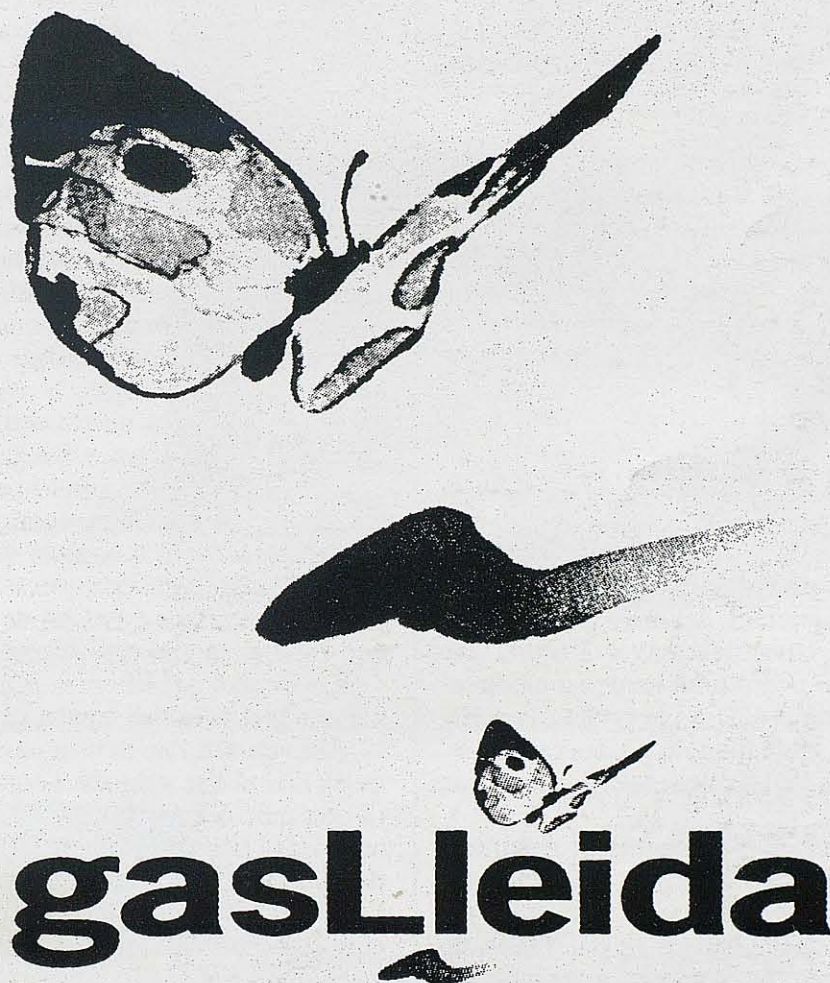
Finalment es feren els pilars davant la balconada de l'ajuntament, i vam poder veure la nostra anxneta molt nerviosa perquè mai ningú no li havia parlat de pujar al balcó agafada d'una faixa.

Resumint, doncs, la gent s'ho va passar bé; a nosaltres ens van

quedar ganes de repetir-ho i, amés, vam rebre bones crítiques per totes bandes.

Aquesta va ser la nostra primera experiència a plaça; les que vindran seran encara millors si ens ho prenem amb ganes.

Visca els Castellers de Lleida!!

gasLleida

Major, 74 - Tel.: 973/27 18 11 - 25007 LLEIDA

Casteller per sempre

L'altra dia escoltava, a Catalunya Ràdio, el programa "Tàpies variades" que s'emet de 6 a 7 de la tarda. En Pere Tàpies tenia de convidats gent entesa del món casteller, un d'ells en Melilla, cap de colla dels Castellers de Vilafranca.

Se li pregunta perquè el sobrenom de Melilla? i respongué: "Jo he nascut a Melilla, però des de l'any 1957 visc a Vilafranca. Els pares vingueren a treballar, eren temps durs. De ben petit vaig començar a la Colla, feia d'anxaneta".

Melilla porta trenta-vuit anys de casteller, es pot dir que respira castells. Respirar, menjar i viure castells, en definitiva, és un fet habitual a les comarques tarraconines. A Valls es neix sent de la Jove o de la Vella, per posar un exemple.

Serà difícil impregnar aquest esperit a les nostres terres, pensareu; quan es neix sent casteller és més fàcil. Jo particularment em poso a la pell d'en Melilla quan arribà a Vilafranca. No coneixia en absolut els castells, probablement ni n'havia sentit parlar. Era un món desconegut per a ell. Llavors, ni a la televisió havia vist cap actuació.

El toc de gralles no l'havia escoltat mai. Ni, fins i tot, la parla dels companys. Era, com una gran majoria de nosaltres, un ignorant del món casteller. Jo penso que tenim un cert avantatge envers l'actual Cap de Colla de Vilafranca, poc o molt hem vist en directe o per televisió alguna actuació i la gralla i la parla, les coneixem. Només ens falta una cosa: crear l'ambient que es trobà a Vilafranca aquell xiquet de Melilla.

Crec que tots plegats, de mica en mica, l'anem creant. Parleu amb els amics i familiars del sentiment casteller, digueu-los el que sentíreu en finalitzar l'actuació d'Agramunt. Aquells balls d'alegria finals, no els oblidaré mai. Jo crec que començo a ser casteller per sempre.

*Jordi Canet i Muntadas
Casteller de Lleida*

Divertir-se fent castells

Des del passat dia 3 de setembre a Agramunt, ja ens podem dir Castellers i n'hem d'estar molt contents i orgullosos.

Fins aleshores, tots havíem treballat plegats per tal d'assolir una fita comuna: Fer els nostres primers castells de sis!!, i ho hem aconseguit. Però això no s'acaba aquí, hem de seguir treballant amb la mateixa il·lusió i ganes fins aconseguir arribar, un dia, a tocar el cel.

Això no podrà ser si entre tots, sense excepció, no fem que la nostra colla estigui plenament viva, amb activitats, festes, comentaris, inquietuts i tot el que a qualsevol casteller li passi pel cap.

M'explico: Dins la colla hi ha una Junta Tècnica encarregada de muntar els castells de la millor manera possible i amb èxit.

I jo hem pregunto: No us sembla molt fred tot això?

Sense oblidar la nostra activitat principal, que és fer castells, aquests no es fan si no hi ha alegria i vida, i una colla ha d'estar molt viva. És aquí on hem de col·laborar els castellers, aportant a la colla tota idea, suggerència, escrit o bogeria que se'ns ocorregui per donar-li vida. La revista que ara neix ens ha de servir per comunicar-nos i ens ha de permetre dir-nos allò que ens agrada així com també el que no ens agrada.

És per això que he escrit aquestes ratlles, per transmetre a tots vosaltres aquest sentiment que jo tinc.

Animeu-vos i no deixeu passar aquesta oportunitat de dir i fer el que vulgueu. I com no hi ha millor manera que predicar amb l'exemple, us comunico que es crearà una penya dins de la colla que es dedicarà a la dura feina d'anar a esmorzar abans de cada actuació. Ens estrenarem el dia 1 d'octubre, que ben segur serà el nostre gran dia. tot el que hi estigui interessat que m'ho digui.

I no oblideu el títol d'aquest escrit, **divertir-se fent castells**.

*Amunt Castellers de Lleida
Fito Mari*

Agraïment

Hi ha qui diu que la part més important dels castells és l'anxaneta, altres els baixos, altres la pinya.

Però nosaltres, els Castellers no haguèssim arribat a realitzar cap castell si l'ORVEPARD, des del començament, no ens hagués donat suport, cedint-nos el local i donant els primers passos per aconseguir formar la primera colla Castellera a Lleida, els Castellers de Lleida.

En un principi, ens van cedir l'últim pis del Local Social de Pardinyes, però els nostres castells van començar a créixer i es va quedar petit per a les nostres aspiracions. Així que van haver de deixar-nos la terrassa del bar, amb tots els inconvenients que això els suposava, doncs havien d'obrir fins més tard.

Per tot aquest ajut els volem agrair sincerament el suport que ens han donat i la seva disposició envers la colla.

Moltes gràcies.

Castellers de Lleida

*Imatges Pardinyes
"Els nostres inicis..."*

**PAPERERIA
JOGUINERIA**

**OBJECTES
REGAL**

**ESPECIALITAT EN JOGUINES
PER LA FESTA DE REIS**

C/. Jeroni Pujades, 17 - 25005 LLEIDA
Tel. 23 94 20

la cometa

Vilafranca, la plaça més castellerà

Com a vilafranquí i casteller que sóc, cada any em faig present a la plaça de la vila per viure a peu de pinya la diada de Sant Fèlix.

L'exhibició de Sant Fèlix 95 es recordarà en els anys de la història castellerà per dos motius: l'un, perquè va ser la diada en què els Castellers de Vilafranca, en una memorable actuació, es van treure una gran espina després d'assolir un castell —el dos de nou amb folre i manilles— que ja se'ls havia negat dotze vegades. I l'altra, perquè la gran demostració dels verds deixà en segon terme l'excel·lent diada de les altres tres colles participants. Per primera vegada van fer possible que en una mateixa plaça es veiessin nou castells de nou.

Van obrir plaça els locals amb el quatre de nou amb folre, un castell que enguany ja havien descarregat tres cops i que dominen a plaer. L'execució del quatre va ser perfecta, fet que va possibilitar que els verds superessin l'escull de la primera tanda amb nota i sense patir. A continuació va iniciar el seu programa la Vella dels Xiquets de Valls. Els rosats van plantar de sortida el cinc de vuit, la catedral, que fins ahir havien completat en dues ocasions. Els Minyons de Terrassa, que portaven el mateix programa de castells que la Vella, van optar també per sortir de cinc de vuit, un castell que en el transcurs de la temporada havien assolit en tres ocasions. La catedral dels de Vallès va completar-se amb elegància i autoritat. I per tal de cloure la ronda, La Joves Xiquets de Valls van plantar el tres de nou amb

folre, una construcció que dominen perfectament. D'aquesta manera la primera tanda va obtenir una efectivitat del cent per cent, tot i la dificultat de les construccions que es van enlairar.

A la segona ronda hi va haver problemes. Els Castellers de Vilafranca intentaven per dotzena vegada el dos de nou amb folre i manilles. La plaça va respectar un silenci sepulcral fins que, amb l'entrada de l'aixecador, no va poder aguantar més, fent llenya un segon abans que l'estructura pogués coronar-se. En el seu torn la Vella de Valls va anunciar l'intent de tres de nou amb folre, un castell que quinze dies abans se'ls havia negat a la Bisbal. Els rosats van plantar un bonit i esbelt tres que es va carregar amb aparent facilitat.

En el descens l'estructura es va tensar i va ser precís treballar-lo molt per tal de descarregar-lo.

Els Minyons de Terrassa també van tirar el tres de nou amb folre. L'agrupació del Vallès que ja l'havia completat per la seva festa major, no va tenir massa problemes per tornar a descarregar-lo. Per tal de cloure la segona tanda, la Jove de Valls va apostar fort: dos de nou amb folre i manilles, estructura que l'any passat van carregar dos cops. El dos però, aviat va fer figa, amb sisens col·locats, el castell s'enfonsà.

A la tanda de repetició, els verds de Vilafranca van carregar un treballat tres de nou amb folre i, la Jove, un defensat quatre de nou amb folre.

A la tercera tanda va venir l'èxtasi. Els de Vilafranca, temptant la

sort per tretzena vegada, van conjurar-se per aconseguir el seu somni, "la torre de nou".

Aquesta vegada, però, no van haver-hi fantasmes i els verds, amb un gran domini van sorprendre tot hom descarregant el dos de nou amb folre i manilles. A partir d'aquest moment la plaça embogí amb aplaudiments i crits d'alegria per celebrar la gesta duta a terme pels vilafranquins.

La Vella va cloure amb un quatre de nou amb folre carregat al segon intent, els Minyons amb un treballat quatre de nou folrat i la Jove amb el dos de vuit amb folre.

Amb nou castells de nou, la gent no abandonava la plaça. Volia veure i viure més castells. I és clar, els verds, en el seu gran dia, no van voler defraudar-los. De nou amb un silenci sepulcral, Els Castellers van fer trontollar tot Vilafranca tornant a carregar el pilar de set amb folre; una forma immillorable d'acabar una apoteòsica exhibició.

L'endemà, 31 d'agost festivitat de Sant Ramon, en plena Festa Major de Vilafranca, i sorpresos per l'actuació castellerà del dia anterior, els verds de Vilafranca van carregar el mític pilar de vuit amb folre i manilles, el primer que es carrega en el present segle. La plaça, plena com un ou, esclatà en aplaudiments a la seva colla, obligant al Cap de Colla a sortir al balcó de l'Ajuntament, juntament amb l'anxaneta, a saludar repetidament l'afició enfervorida que els havia recolzat en els dos dies d'actuació en la plaça més Castellerà.

Enric Santacana.

Inquietuds d'una crossa

“Un parells de setmanetes més i fi de temporada”.

La seva cara deixava entreveure aquell xic de tristor que t'ofega quan les coses bones s'acaben.

Espurnejaven al seu record milers d'imatges dels assajos, de la gent, de la canalla, del públic, de les noves camises...

Tot plegat havia estat fantàstic i se'n sentia molt orgullós, però un fet el neguitejava: com deiva ser un dels seus castells enlairat al mig de la plaça?

“La música de les gralles feia que ell vegués, d'alguna manera un d'aquells castells tan somiats”

Semblava una pregunta ridícula, però ell no n'havia vist mai cap.

Com a crossa, la seva posició era ben limitada: ben endinsat a la pinya, embutit en un forat. Amb els ulls tancats imaginava la pujada dels segons, dels terços... fins arribar a l'anxaneta tot guiant-se pel toc de castell.

Si, la música de les gralles feia que ell vegués, d'alguna manera, un d'aquells castells tan somiats.

“Algun dia” –es deia a ell mateix– “en veure algun”...

CARNISSERIA

XACINERIA

E. Vidal

25005 LLEIDA

Jeroni Pujades, 13 (Pardinyes) - Telèfs. 24 75 29

Barreteria

CASA BARRIO

Venda de faixes tradicionals

Pl. Sant Joan, 6 - Tel. 24 17 84 - LLEIDA

L'Arxiver

Benvolguts companys castellers:

Aprofitant la possibilitat que s'em dona d'escriure en aquesta, la nostra, revista dels Castellers de Lleida, que de ben segut a tots vosaltres arribarà, permeteu-me que em presenti davant tots els castellers/es i simpatitzants de la nostra colla per presentar-vos la figura de l'Arxiver.

En aquest primer número de la nostra revista us intentare aproximar una mica més la seva raó de ser.

Així doncs centrem-nos: la principal funció i alhora la més important és recollir tota la informació de la nostra colla (retalls de diaris, entrevistes, fotografies...) perquè al cap dels anys i tot mirant enrera puguem gaudir del que som i la feina que em fet fins ara.

Per altra part també, intentem recollir tot allò referent al món casteller del nostre país, ja que com a colla castellera que som, hem d'estar al dia del que fan els nostres companys d'altres colles

i gaudir tots plegats de la seva alegria per la fita aconseguida en aquella plaça, festa, trobada castellera, ...

Per altra banda també, les diferents colles ens fan arribar part del seu material, com publicacions, fotografies, les seves pròpies revistes, que com aquesta nostra, forma part del nostre patrimoni que creix amb la rapidesa proporcional a la celeritat que nosaltres aixequem castells i, és clar, tot això ha d'organitzar-se i arxivar.

Així, amb aquestes ratlles, he pretès fer-vos cinc cèntims de les funcions d'un arxiver (encara que no totes, és clar) i convidar-vos a tots a consultar-lo en qualsevol moment o a demanar-me qualsevol informació que us pugui ser útil alhora que també us demanaria que qualsevol informació de la nostra colla o del món casteller, la recollíssiu i me la féssiu arribar per així facilitar una mica més la nostra feina. Gràcies.

Endavant Castellers de Lleida

*“Intentem recollir
tot allò referent
al món casteller
del nostre país,
ja que com a colla
castellera que som,
hem d'estar al dia
del que fan els
nostres companys
castellers”*

La Moda

COMERCIAL COLELL, S.A.

**TEJIDOS
NOVEDADES
LENCERIA
TAPICERIAS
ALFOMBRAS**

Pl. Sant Joan, 29
LLEIDA
Tel. 24 20 37

